

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри маркетингу,
менеджменту та публічного
адміністрування

Протокол № 1 від “ 27.08__” 2019 р.

Зав. кафедри

Н.С. Приймак

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«МЕНЕДЖМЕНТ»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник: Іванова Н.С.
доцент кафедри маркетингу,
менеджменту та публічного
адміністрування, д.е.н., доцент

2019 – 2020 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 242 «Туризм», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 075 «Маркетинг», 181 «Харчові технології», 241 «Готельно-ресторанна справа»
Семестр (осінній / весняний)	осінній
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, годин	30
Практичні / семінарські, годин	24
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	96
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4,2
самостійної роботи студента	7,4
Вид контролю	екзамен

2. Програма дисципліни

Ціль – формування системи фундаментальних знань з менеджменту, способів, механізмів та інструментарію системного управління організацією; навчання методам і засобам забезпечення безпеки, збереження здоров'я та працездатності людини в процесі праці на відповідних підприємствах.

Завдання: вивчення сутності, основних понять і категорій менеджменту; складових елементів, етапів, інструментів реалізації та забезпечення взаємозв'язків функцій управління; процесів прийняття і методів обґрунтування управлінських рішень; набуття вмінь використовувати базові інструменти управління організацією; ознайомлення з основними положеннями трудового законодавства, надання знань щодо характеристики виробничої санітарії на підприємствах, засобів нормалізації санітарно-гігієнічних умов праці, методів і засобів забезпечення пожежної безпеки.

Предмет: загальні закономірності, принципи формування, функціонування та розвитку системи управління організацією, управлінські рішення.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Поняття і сутність менеджменту

Тема 2. Планування в організації

Тема 3. Організація як функція управління

- Тема 4. Мотивація як функція управління
Тема 5. Управлінський контроль
Тема 6. Комунікації в системі управління організацією
Тема 7. Лідерство
Тема 8. Прийняття управлінських рішень
Тема 9. Ефективність управління
Тема 10. Нормативна база з питань охорони праці в галузі
Тема 11. Безпека у галузі
Тема 12. Домедична допомога

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Менеджмент: функціональний аспект					
Тема 1. Поняття і сутність менеджменту	14	4	2		8
Тема 2. Планування в організації	14	4	2		8
Тема 3. Організація як функція управління	12	2	2		8
Тема 4. Мотивація як функція управління	12	2	2		8
Тема 5. Управлінський контроль	12	2	2		8
Разом за змістовим модулем 1	64	14	10		40
Змістовий модуль 2. Менеджмент: соціально-психологічний аспект					
Тема 6. Комунікації в системі управління організацією	14	2	2		10
Тема 7. Лідерство	16	4	2		10
Тема 8. Прийняття управлінських рішень	14	2	4		8
Тема 9. Ефективність управління	12	2	2		8
Разом за змістовим модулем 2	56	10	10		36
Змістовий модуль 3. Основи охорони праці: методи і засоби забезпечення безпеки, збереження здоров'я та працездатності людини					
Тема 10. Нормативна база з питань охорони праці в галузі	10	2	1		7
Тема 11. Безпека у галузі	10	2	1		7
Тема 12. Домедична допомога	10	2	2		6
Разом за змістовим модулем 3	30	6	4		20
Усього годин	150	30	24		96

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема заняття	Кількість годин
	Семінар – розгорнута бесіда Поняття і сутність менеджменту	2
	Семінар запитань і відповідей Планування в організації	2
	Семінар запитань і відповідей Організація як функція управління	2
	Семінар – розгорнута бесіда Мотивація як функція управління	2
	Семінар з виконанням розрахункових задач Управлінський контроль	2
	Семінар – розгорнута бесіда Система комунікацій як основний інструмент сучасного менеджера	2
	Семінар – дискусія Методи поширення інформації про діяльність організації	2
	Семінар – дискусія Лідерство	2
	Семінар запитань і відповідей Прийняття управлінських рішень	2
	Семінар запитань і відповідей Технологія прийняття рішень та їх реалізація	2
	Семінар запитань і відповідей Ефективність управління	2
	Семінар – розгорнута бесіда Нормативна база з питань охорони праці в галузі. Безпека у галузі	2
	Семінар – розгорнута бесіда Домедична допомога	2

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Менеджмент: функціональний аспект			
Семінар – розгорнута бесіда Поняття і сутність менеджменту	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: співвідношення категорій “управління”, “менеджмент”, “адміністрування”, “керування”; емпіричний підхід до менеджменту; управління як наука і мистецтво; функції менеджменту; цикл менеджменту. Джерела [1 - 6, 12, 19]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар запитань і відповідей Планування в організації	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: поняття і сутність планування в системі управління; поняття “планування”; місце планування серед функцій управління; основні елементи системи планування; етапи процесу планування: визначення цілей; розробка стратегії; типи планів в організації; стратегічне планування в організації. Джерела [1-4, 12, 19]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді. 4. Розв’язання запропонованих керівником курсу ситуаційних завдань та задач	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей, розв’язання ситуаційних завдань та задач
Семінар запитань і відповідей Організація як функція управління	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сутність функції організації та її місце в системі управління; поняття “організація” та “організаційна діяльність”; основні складові організаційної діяльності; організаційна структура як результат організаційної діяльності; основи теорії організації. Джерела [1- 4, 12, 18, 19]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді. 4. Розв’язання запропонованих керівником курсу ситуаційних завдань та задач	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей, розв’язання ситуаційних завдань та задач
Семінар – розгорнута бесіда Мотивація як функція управління	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: поняття і сутність мотивації; мотивація як фактор забезпечення успіху діяльності організації; сутність мотивування; теорії змісту мотивації. Джерела [1- 4, 12, 17, 18, 19]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар з виконанням розрахункових задач Управлінський контроль	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: поняття та процес контролю його місце в системі управління; етапи процесу контролю: вимірювання процесів; порівняння реального виконання із стандартами; оцінка та реакція; класифікація інструментів управлінського контролю; ефективність контролю.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв’язання ситуаційних завдань та задач

		Джерела [1-4, 12, 18, 19]. 2. Самотестування. 3. Розв'язання запропонованих керівником курсу ситуаційних завдань та задач	
Разом змістовий модуль 1	40		
Змістовий модуль 2. Менеджмент: соціально-психологічний аспект			
Семінар – розгорнута бесіда Система комунікацій як основний інструмент сучасного менеджера	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: поняття і процес комунікації; міжособові та організаційні комунікації; управління організаційними комунікаціями. Джерела [3, 4, 6, 7, 9, 11, 12, 19, 23]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар – дискусія Методи поширення інформації про діяльність організації	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: поняття і процес комунікації; міжособові та організаційні комунікації; управління організаційними комунікаціями. Джерела [3, 4, 6, 7, 9, 11, 12, 19, 23]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар – дискусія Лідерство	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: поняття та природа лідерства; теорія особистих якостей лідера; концепції поведінки лідера; концепції ситуаційного лідерства; сучасні концепції лідерства. Джерела [1- 4, 13, 17, 18, 19]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар запитань і відповідей Прийняття управлінських рішень	4	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: поняття і моделі прийняття рішень; процес прийняття рішень; методи творчого пошуку альтернативних варіантів. Джерела [1- 4, 12, 13, 19, 22, 23]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар запитань і відповідей Технологія прийняття рішень та їх реалізація	4	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: поняття і моделі прийняття рішень; процес прийняття рішень; методи творчого пошуку альтернативних варіантів. Джерела [1- 4, 12, 13, 19, 22, 23]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар запитань і відповідей Ефективність управління	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: ефективність діяльності організації; підходи до вивчення організаційної ефективності; ефективність управління. Джерела [1- 4, 12, 13, 16, 19]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Разом змістовий модуль 2	36		
Змістовий модуль 3. Основи охорони праці: методи і засоби забезпечення безпеки, збереження здоров'я та працездатності людини			
Семінар – розгорнута бесіда	14	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення	Тестування, фронтальне та

Нормативна база з питань охорони праці в галузі. Безпека у галузі		питань: основні положення трудового законодавства, характеристики виробничої санітарії на підприємствах, засоби нормалізації санітарно-гігієнічних умов праці. Джерела [5 - 8]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семинар – розгорнута бесіда Домедична допомога	6	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: методи і засоби забезпечення пожежної безпеки. Джерела [22, 23]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Разом змістовий модуль 3	20		
Разом	96		

7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності												
	Загальні						Предметно-спеціальні						
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	
1. Уміння розробляти організаційну структуру підприємства							+						
2. Уміння формувати модель управлінської команди		+											
3. Уміння застосовувати процедури контролю											+		
4. Уміння оцінювати інформацію, що використовує підприємство стосовно її достовірності та об'єктивності												+	
5. Уміння приймати управлінські рішення	+												+
6. Уміння застосовувати основні положення трудового законодавства	+												
7. Уміння розробляти засоби нормалізації санітарно-гігієнічних умов праці і засоби забезпечення пожежної безпеки.		+											

8. Методи викладання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	1					1
Тема 2.	0,5	1	1			2,5
Тема 3.	0,5	1	1			2,5
Тема 4.	0,5	1	1			2,5
Тема 5.	0,5	1	1			2,5
	3	4	4	5	5	21
Змістовий модуль 2.						
Тема 6.	0,5	1	1	1		3,5
Тема 7.	0,5	1	1	1		3,5
Тема 8.	0,5	1	1	1		3,5
Тема 9.	0,5	1	1	1	5	8,5
Разом змістовий модуль 2	2	4	4	4	5	19
Змістовий модуль 3.						
Тема 10.	1		1			2
Тема 11.	1	1				2
Тема 12.	1	1				2
Разом змістовий модуль 3	3	2	1	2	2	10
Разом				50		

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Індивідуальні завдання.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Основна

1. Дяченко, Т. О. Основи менеджменту [Текст] : навч. посіб. : рекомендовано М-вом освіти і науки України для студ. вищ. навч. закл. / Т. О. Дяченко ; М-во освіти і науки України, Нац. авіац. ун-т . – К. : Кондор, 2010 . – 176 с.
2. Рульєв, В. А. Менеджмент [Текст] : навч. посіб. : рекомендовано М-вом освіти і науки України для студ. вищ. навч. закл. / В. А. Рульєв, С. О. Гуткевич ; М-во освіти і науки України . – К. : Центр учб. л-ри, 2011 . – 312 с.
3. Щербина О. В. Менеджмент. Презентаційний курс [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Щербина ; Держ. вищ. навч. закл. "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". – К. : КНЕУ, 2012. – 228 с.
4. Ярошевич, Н. Б. Підприємництво і менеджмент [Текст] : навч. посіб. : рекомендовано М-вом освіти і науки України для студ. екон. спец. / Н. Б. Ярошевич, Р. З. Берлінг, А. С. Гавриляк ; М-во освіти і науки України . – Л. : Новий Світ-2000, 2011 . – 408 с.
5. Жидецький В.Ц., Джигирей В.С., Мельников О.В. Основи охорони праці. - Львів: Афіша, 1999.
6. Закон України "Про охорону праці" № 2694-ХІІ. від 1992.10.14 // Відомості Верховної Ради України, 1992, N 49 (08.12.92), ст. 668.
7. Охорона праці: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів /За ред. Геврика Є.О. – Львів, 2000. – 280 с.
8. Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Чорна О.Г. Безпека життєдіяльності та охорона праці (Практичний курс): Навчальний посібник. - Кам'янець-Подільський: "Думка", 2010. - 152 с.

Допоміжна

9. Губенко В. І. Актуальні напрями та новітні тенденції теорії і практики сучасного менеджменту [Електронний ресурс] / В. І. Губенко // Актуальні проблеми інноваційної економіки. – 2016. - № 1. – С. 11-17. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apie_2016_1_4
10. Джур О. Є. Інноваційні аспекти удосконалення системи менеджменту організацій у сучасних умовах [Електронний ресурс] / О. Є. Джур, А. С. Шулякова // Вісник Дніпропетровського університету. Серія : Менеджмент інновацій. – 2016. – Т. 24, вип. 6. – С. 55-67. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumi_2016_24_6_8
11. Дикань Н. В. Менеджмент [Текст] : навч. Посібник / Н. В. Дикань, І. І. Борисенко. – Київ : Знання, 2008. – 389 с.
12. Лук'яненко Д. Г. Феномен креативізації глобальної економіки і менеджменту [Електронний ресурс] / Д. Г. Лук'яненко, Т. О. Галахова // Науковий вісник Дипломатичної академії України. – 2016. – Вип. 23(3). – С. 12-21. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdau_2016_23\(3\)_4](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdau_2016_23(3)_4)
13. Менеджмент : навч. Посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, С. М. Макуха та ін.; за заг. Ред. Д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. – Х. : Право, 2013. – 216 с.
14. Менеджмент: Ситуаційні справи: Навч.посіб. / Упоряд.: О. І.Сидоренко, П. С. Редько. – К.: Навч.-метод.центр „Консорціум із удоскон. Менеджмент-освіти в Україні”, 2005. -568 с.
15. Назарчук Т. В. Менеджмент організацій [Текст]: Навчальний посібник. / Т. В. Назарчук, О. М. Косіюк – К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 560 с.
16. Основи менеджменту [Текст] : навч. Посіб. З дисципліни / І. О. Щєбликіна, Д. В. Грибова ; Мелітоп. Держ. Пед. Ун-т ім. Богдана Хмельницького. – Мелітополь : Вид. буд. Мелітоп. Міськ. Друк., 2015. – 479 с.
17. Порохня В. М. Стратегічне управління. Навч. Посіб. / В. М. Порохня, Т. О. Безземельна, Т. А. Кравченко – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 224 с.
18. Ситник Н. І. Розвиток інфраструктурного забезпечення менеджменту знань в організації [Електронний ресурс] / Н. І. Ситник // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2016. - № 1. – С. 126-136. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mimi_2016_1_13
19. Стадник В. В. Менеджмент [Текст] : підручник / В. В. Стадник, М. А. Йохна. – 2-ге вид., випр., допов. – К.: Академвидав, 2010. – 472 с.
20. Туленков М. В. Сучасні теорії менеджменту [Текст] : навчальний посібник / М. В. Туленков. – К. : Каравела, 2012. – 304 с.
21. Управління персоналом : навч. Посіб. / А. О. Азарова, О. О. Мороз, О. Й. Лесько, І. В. Романець; ВНТУ. – Вінниця : ВНТУ, 2014. – 283 с. ISBN 978-966-641-601-1.
22. Федоренко В. Г. Менеджмент: підручник / В. Г. Федоренко– 3-тє вид., переробл. І доповн. – К. : Алерта, 2015. – 492 с.

23. Закон України “Про охорону праці” //Відом. Верх. Ради України. - 2003. - №2. - С. 18-32.
24. Закон України “Про пожежну безпеку” //Законодавство України про охорону праці. - К., 1995. - Т.3. - С. 200 - 242.
  23. І.В. Кочін, В.Є. Букін, О.М. Савчук Охорона праці та безпека життєдіяльності населення у надзвичайній ситуації – Київ, «Здоров’я», 2005. – 430 с

Інформаційні ресурси

25. Офіційний сайт Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>
26. Офіційний сайт «HR-liga сообщество кадровиков и специалистов по управлению персоналом» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hrliga.com>
27. Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws>
28. Офіційний сайт журналу «&СТРАТЕГИИ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.strategy.com.ua/>
29. Інтернет-портал для управлінців Менеджмент.com.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.management.com.ua/>